AALBORG UNIVERSITETSHOSPITAL
– i gode hænder

Stamcellehøst

Stamcellehøst er en procedure, hvor nogle af dine egne stamceller opsamles fra blodet. Proceduren kaldes også 'perifer stamcelleopsamling' eller 'leukaferese'. Stamcellerne opbevares i en fryser med flydende kvælstof ved -196°C, indtil de skal bruges.

Formålet med at opsamle og nedfryse kroppens egne stamceller er at kunne give stamceller tilbage til knoglemarven efter en eventuel behandling med højdosis kemoterapi. Højdosis kemoterapi er så kraftig en behandling, at kroppens evne til at danne blodceller i knoglemarven ville ophøre, hvis vi ikke efterfølgende gav stamceller tilbage.

For nogle patienter opbevarer vi stamcellerne alene som en sikkerhed til brug ved et eventuelt tilbagefald af sygdom.

Fakta om stamceller

Stamceller er de celler i knoglemarven, som andre celler dannes ud fra. De stimuleres af vækstfaktorer og udvikler sig til røde blodlegemer (erytrocytter), hvide blodlegemer (leukocytter) og blodplader (trombocytter). Blodets forskellige celler har til opgave at transportere ilt, beskytte og forsvare mod infektioner samt forhindre blødninger.

Hvor lang tid går der fra stamcellehøst til behandling med højdosis kemoterapi?

Efter stamcellehøst er tidspunktet for højdosis kemoterapi forskellige fra patient til patient og afhænger af, hvilken sygdom der behandles.

- **Myelomatose:** Ved sygdommen myelomatose kan højdosisbehandlingen oftest ske cirka 4 uger efter høst.
- **Lymfeknudekræft:** Ved lymfeknudekræft varierer tidspunktet, så højdosisbehandlingen kan ske fra 4-12 uger efter stamcellehøst.

STIMULERING AF STAMCELLER FØR HØST

Før stamcellehøsten stimuleres knoglemarven med såvel kemoterapi som stamcellestimulerende medicin (vækstfaktor). Kombinationen af kemoterapi og en høj dosis vækstfaktor (G-CCF) resulterer i en mangedobling af mængden af stamceller i knoglemarven. Som følge af mangedoblingen vil stamcellerne 'skydes' fra marven og over i blodet, hvor de kan opsamles/høstes.

Stimulering med kemoterapi
Stimulering med kemoterapi starter cirka 10-14 dage før stamcellehøst, dog afhængigt af sygdommen.

- **Hvis du har myelomatose:** Kemoterapi gives 10 dage før høst. Kemobehandlingen har to formål. Dels behandler den sygdommen, og dels sender den signal til knoglemarven om at danne flere stamceller.
- **Hvis du har lymfeknudekræft**: Stamcellehøsten arrangeres som led i kemobehandlingen af lymfekræften. Det er en forudsætning for høsten, at lymfekræften er under fuld kontrol. Vi giver derfor ofte 2-4 kemobehandlinger inden høst.

Stimulering med medicin (vækstfaktor)
Stimulering med vækstfaktor starter som regel 4 dage før høst. Vækstfaktor gives som en sprøjte i huden hver dag, indtil stamcelleopsamlingen er afsluttet.

Hvis du selv ønsker at indsprøjte medicinen, kan vores sygeplejersker lære dig den teknik, du skal bruge. Hvis du ikke ønsker at give dig selv indsprøjtningerne, arrangerer vi, at der kommer en hjemmesygeplejerske de dage, hvor du skal have en indsprøjtning. Du kan være hjemme det meste af tiden i denne periode.

SÅDAN FOREGÅR STAMCELLEHØSTEN

Opsamlingen af stamceller fra blodet udføres 1-3 dage i træk.

Stamcelleopsamlingen kan begynde, når en blodprøve viser, at der nu er det ønskede antal stamceller i blodet. Du får taget en blodprøve kl. 6 om morgenen. Hvis den viser, at der er tilpas med stamceller, kan stamcelleopsamlingen starte kl. 8-10.

Ved hjælp af drop/venekatetre i begge arme forbindes dit kredsløb til en centrifuge, som kan sortere blodceller (en celleseparator). Herved kan stamcellerne opsamles, mens de øvrige blodceller sendes tilbage i blodbanen.
I nogle tilfælde er det nødvendigt at anlægge et venekateter i en blodåre på halsen.

Stamcelleopsamlingen foregår i Blodbanken ved Aalborg Universitetshospital, Nord. Du bliver transporteret dertil med taxa. Du vil være sengeliggende, men kan læse, se TV, høre musik eller andet efter ønske.
Se separat patientinformation fra Blodbanken om, hvordan stamcelleopsamlingen forgår, og hvad du skal forberede dig på.

Celleseparatoren betjenes af sygeplejersker fra Blodbanken. Når høsten er overstået, fryses stamcellerne ned i Blodbankens laboratorie.

Du er indlagt på Hæmatologisk Afdeling i denne periode, og du bliver som regel først udskrevet dagen efter at stamcellehøsten er afviklet.

MULIGE BIVIRKNINGER

I forbindelse med celleopsamlingen kan du opleve lette bivirkninger i form af kuldefølelse eller prikkende fornemmelser omkring munden. Dette skyldes, at der tilsættes et blodfortyndende middel (citrat), som binder blodets kalk.

Det hjælper ofte at drikke et glas mælk. Hvis mælk ikke hjælper, kan du få 1-2 calciumtabletter opløst i et glas vand.

HVIS STAMCELLEHØSTEN MISLYKKES

Hos nogle få patienter mislykkes stamcellehøsten.

Hvis du kommer i den situation, vil du som regel blive tilbudt et nyt forsøg, hvor vækstfaktorbehandlingen kombineres med en medicin, der bryder båndet mellem stamcellerne og andre celler i knoglemarven. Derved forlader stamcellerne marven og sendes ud i blodbanen. Virkningen af medicinen er kortvarig, og stamcellerne befinder sig kun i blodbanen i nogle få timer.

SÅDAN GIVES STAMCELLERNE TILBAGE

Stamcellerne optøs og indgives 2-3 døgn efter afslutning af højdosiskemoterapi.

De optøede stamceller gives tilbage som en indsprøjtning gennem et kateter, der er placeret i en åre. Stamcellerne finder selv vej fra blodet til knoglemarven, hvor de begynder at opbygge alle blodets elementer, det vil sige røde og hvide blodlegemer samt blodplader.

Din kontaktlæge vil informere dig om, hvorvidt og hvornår en stamcelletransplantation kommer på tale.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Denne pjece er et supplement til den mundtlige information, du og din familie får om din behandling. Du er naturligvis altid velkommen til at stille spørgsmål til din læge eller din sygeplejerske, hvis der er noget, du ikke forstår, eller som du vil have uddybet.

Kontakt

Hæmatologisk Ambulatorium
Tlf. 97 66 38 00
Vi træffes bedst:
Mandag – fredag 8.00 – 15.00

Hæmatologisk Sengeafsnit 7 Vest
Tlf. 97 66 38 01
Resten af døgnet samt weekender og helligdage.

https://aalborguh.rn.dk/hæmatologi